

Politikai, társadalmi, közgazdasági, közművelődési és szépirodalmi lap.
MEGJELENIK HETENKÉNT HÁROMSZOR: KEDDEN, CSÖTÖRTÖKÖN és SZOMBATON.

Hirdetések felvételnek: Brassóban: A kiadóhivatalban; Budapestben: Lang Lipót és Schwarz; Haasenstein és Vogler (Jaulus), Dukas és Mezei, Goldberger A. Bécsben: Haasenstein és Vogler, (Ottó Maasz), Schalek Henrik Opperlik Alajos, Dukas M.; Frankfurtban: Daube G. L. és Társa; Berlinben: Rudolf Mosse; Bukarestben: Herz I. és Vazina R. hirdetési irodájában

40. szám.

BRASSÓ, Szombat, április 4-én.

I-ső évfolyam 1885.

Főreáliskola Brassóban.

Brassó, 1885. április 3.

I.

Ez a címe a Sepsi-Szentgyörgyött megjelenő „Székely Nemzet” című lap egyik utóbbi vezércikkének, a melyben cikkíró (lf.) ugyan bombasztikus módon érvel Brassó ellen, de Sepsi-Szentgyörgy és Kézdi-Vásárhely mellett.

Okot ezen nagyhangú cikkekre a „Nemzet” azon megerősítést is nyert hire szolgáltatott, hogy a közoktatásügyi miniszter elhatározta Brassóban főreáliskolát s önálló kereskedelmi akadémiát felállítani.

Hogy mily szükséges ezen két intézet Brassóban; hogy ezek felállítása által minő óriási hézag fog pótolgatni, — erre ez alkalommal felesleges reflektálni és ép ezért csak az idézett lap állításaival fogunk foglalkozni, azokat az őket megillető fokra alászállítani. — Igaz ugyan, hogy megyénk érdemes tanfelügyelője ugyan az illető lapban helyesen felelt meg a követelő cikkírónak, a mely felelet csakugyan fején is találta a szeget, — de ez nem oldja még fel a helyi magyar sajtót azon köteletség alól, hogy a helyi magyar érdekekért sikra szálljon.

De lássuk a „Székely Nemzet”-et. „Nem tételeztük fel a magyar állameszme egyik legtekintélyesebb előharcosáról s a mély belátású állampolitikusról, hogy az említett két tanintézetnek Brassóban szándékolt felállításával a szász és román nemzetiségi aspirációknak egyik legveszedelmesebb fészket ajándékozná meg a kultuszminiszter.”

Merőben frázisok. Elismerjük, hogy nálunk ugyan tenyésznek szász és román aspirációk, de magyar létünkre annyiban mégis csak védelmére kell keltnünk városunk szászjainak s románjainak, hogy Brassó a „nemzetiségi aspirációknak legveszedelmesebb fészke” volna. — Ugy látszik, cikkíró ur nagyon kevésé ismerheti a nemzetiségi mozgalmakat, mert akkor tudhatná, hogy Brassó messze áll még Szeben, Segesvár, Medgyes és Beszterce mögött.

De hát miért nem tételezte volna fel a „Sz. N.” böles cikkírója a kultuszminiszter-től e tettet? . . .

A feleletet erre nélkülözzük. — Tagadja a cikkíró, hogy őt irigység vezérelné, pe-

dig mást mi még sem hiszünk. Van a francziánake gy jeles közmondása: „a ki védekezik, vádolja magát.” — Ez az eset áll itt is. — „A szász és román feleket mindent elkövet, hogy a saját nemzetiség szellemét erősítse. Erre szolgálnak jól szervezett iskolák, nevelő intézeteik, a különféle nemzetiségi institucziók, jól támogatott sajtóik, a kívülről folyvást beszívargó különféle tápanyag, a miket ellensúlyozni kötelessége ugyan a magyar államnak, de csupán a magyar tannyelvű iskolák felállításával soha sem fog sikerülni.”

Tagadhatatlan, hogy a nemzetiségeknek ezen eszközei mind rendelkezésükre állanak s hogy csakis ez által képesek ők magukat még ennyire fentartani; — valamint igaz az is, hogy „csupán magyar tannyelvű iskolák felállításával ezt ellensúlyozni soha sikerülni nem fog.” De azt elfelejti cikkíró ur, hogy a jó magyar iskola a magyarosítás egyik legfőbb eszköze, hogy Brassóban a magyar iskolák növelésével a magyar szellem, a magyar kultúra is terjed, el is tekintve attól, hogy a tanári személyzet gyarapítása által magyarságunk számban és műveltségben gyarapodik.

Nekünk nem is szándékunk a nemzetiségek aspirációit csupán iskoláinkkal ellensúlyozni, lesz gondunk más eszközökre is, a nélkül, hogy hajba kapnánk ezekkel. — A jó egyetértést mi zavarni nem fogjuk és mindamelllett lassan-lassan el fogjuk hódítani a tért, — természetesen idő kell hozzá. — De annyit a viszonyainkkal egyáltalában ismeretlen cikkírónak mondhatunk, hogy a mi magyar iskoláink eddig is voltak, ezentúl is nagy befolyással lesznek a magyar szellem terjesztésére Brassóban. — Épen mert a nemzetiségeknek vannak „jól szervezett iskolák” stb. — épen azért kell nekünk is ilyeneket állítani.

A megkezdett munkát folytatni kell. E szempontból indulhatott csak ki a kultuszminiszter, — a kit a cikkíró egy sorok között vádol — s Brassó magyarsága, de még a székelység is köszönettel tartozik érte.

Menjünk tovább s találunk egy hallatlan meggondolatlansággal leírt phrázist. „Nagy-Szebenben a magyar felsőbb tanintézetek nem prosperálhatnak, csak ártalmára lehetnek annak a kis töredék magyar szellemnek is.”

A józan olvasónak itt meg kell, hogy

álljon az esze. — Jókorá adagezinizmus kell ahhoz, azt állítani, hogy „a magyar iskola ártalmára lehet a magyar szellemnek.”

Hogyan értjük ezt? De vajjon lehetséges-e ez? . . . S itt akarva — nem akarva, felvilágosítást kell kérnünk t. laptársunk cikkírójától, mikép gondolja ezt. — Mert ha nem magyar ember írja ezt, értjük, de magyar embertől nem. — Vajjon mi gyakorolhat nagyobb behatást a magyar szellemre, mint jó magyar iskolák? — Vajjon állithatná-e valaki — a nélkül, hogy elferditse a valót, hogy a brassai állami iskolák s a kath. gimnáziumi ártottak volna itt a magyar szellemnek? . . . Azt hiszszük, nem.

Ily frázisokkal érvelni könnyű, de annál hiábavalóbb munka.

De nemcsak a főreáliskola, hanem a kereskedelmi kamara sincs jó helyen Brassóban, azt is el kellene vinni innen, hogy „a nemzetiségek maguk legyenek kénytelenek magyar városhoz folyamodni, ha igénybe akarják venni a közművelődési vagy közgazdasági institucziók hasznait.”

Hát azt hiszi a cikkíró ur, hogy a szászok vagy románok elküldenék gyermekeiket Brassóból Sepsi-Szentgyörgyre, avagy Kézdi-Vásárhelyre? Már csak azért sem, hogy nem szokás városból falura küldeni a gyermekeket, már pedig Brassóhoz képest ezek csakugyan falvak. Ismerjük mindkét várost eléggé, de bármennyit is kutassunk, nem találunk egyetlen elfogadható vagy döntő érvet és előnyt ezek mellett, a mi indokolná Brassó város mellőztetését ezek miatt.

Minő előnyt nyújt Sepsi-Szentgyörgy? . . . Forgalma nincs, közlekedési eszközei hiányosnak, maga fekvése épen nem valami nagy előny, lakóinak száma pedig épen igenis csekély, semhogy főiskolát igényelhetne.

De még kevesebb K.-Vásárhely előnye s csak kár volt a „Sz. N.-nek” iratni magának borzasztó lamentáló levelet a reáliskola ügyében. Ezen városra nézve elegendő csak egyre hivatkoznunk, hogy vágya számításba se jöhessen: borzasztó egészségügyi állapotára. Oda jó helyre jutnának a gyermekek! Csak szaporítanák a sírkertek dombjait. — Pedig az iskola nem arra való.

Nem vagyunk elfogultak Brassó mellett, és ha csak egy elfogadható érvet találunk e

A „BRASSÓ” TÁRCZÁJA.

Dalok.

I.

Bejártam az erdőt újra,
A csermely partját és mezőt,
S hol egykor annyit andalogtunk:
A csöndes, békés temetőt.

. . . Még áll a hárs, még él a nyárfa,
Még zeng a csevegő patak . . .
— Még élünk mi is! de hogy miként:
Azt a jó Isten tudja csak!

II.

. . . És így van az. Az ember sorsa
Ez lesz mindig a nap alatt.
Ki élni vágy, meghal, s ki halna,
Annak szíve meg nem szakad.

A lomb, virág lehullik, elmúl,
Ha éri azt az ősze lehe;
Csak ember él még akkor is,
Ha nincs miért már élnie.

III.

Próbáltam tőled messze vándorolni,
De sajtó lelkem mindig visszavágy . . .
A fecske is ha őszre jár, száll vissza,
Hogy újra lássa elhagyott honát.

Ezért jövök! . . Nem várom, hogy szerelmünk
Lehunyt napja újra feljövend;
Csak homlokodnak diessugárit lássam,
Mit rajt' hagyott a fényes naplement.

Timon Sándor.

Romeo és Julia.

— Beszély. —

Baráczy Sándortól.
(Folytatás.)

— Julia! —
A lány volt. Keblére omolott a rég nem látott
kedvesnek s reszketett minden izében mint a nyár-
falevél.

— Mért vagy oly kegyetlen, Lászlóm?
Az ifju hallgatott.
— Te engem nem szeretsz! — susogá a nő.
— Jobban mint életemet! — rebegé László s
szenvédélyesen karjaiba zárta az imádott leányt.
Köny, sohaj, csók eszeveszetten válták fel egy-
mást.

— De mi nyugtalanság vezetett ki, édes Juliám,
a hüvös, kísérteties éjbe? —

— Nem tudok aludni, lelkem! —
Az ifju soká hallgatott. Megerőtetésébe került
a szó. A lány forró homlokát gyöngéden simogatva,
végre megszólalt:

— Távozni akartam, de éretted maradtam. Besz-
szegődöm atyád bérlejeül, s anyám végakarata ellenére
is szegyezszemre megmaradtam az udvarban. Te ér-
ted, anygalom!

A lány örömittasan fonta át László nyakát re-
megő karjaival s csattanó csókot nyomván ajkára,
hirtelen kibontakozott ölegetéseiből s gyorsan távozott.
A becsapott kertajtó zarának nyikorgása ébreszté a
még folyton melázó ifjut öneszméletre.

Mig László gondolatokba merülve hazatért, addig
Juliára furcsa meglepetés várt hálótermében: Atyját
lelte ott, ki a világitott szobában izgatottan járkált.
Mehökkenve, csodálkozva mereszté szemeit belépő-
leányára.

— Te hol jársz?
A lány félénken hallgatott.
— Julia! — szóla a rideg atya közönyös han-
gon, — holnap érkezik meg leendő férjed. Derék ke-
reskedő, meg leszesz véle elégedve.

A lány összeresztent.
— Nos, nem kecsegtet örömmel a városi szóra-
kozás, fényes fogat, a szellemes estélyek, színház és
műélvezet?

— Atyám, nálad kívánok maradni, a te édes
közelemben lehetek csak boldog. — S azzal atyjának
kezeit szerényen megcsókolva, keblére simult és sürtü
könyeket hullata szülőjének ős szakállára.

— Igen! — szóla minden megatás nélkül a
merevszívű férfi, — az én közelemben, hogy . . .

Lányát ellöké magától s bozontos szemöldeit
összeráncolva, szigorú hangon folytatá:

— Nem csábitotta szivedet valaki orozva el?
Kinok esend állott be, melybe csak a lány ful-
dokló zokogása vegyült.

— Lány! a koldus fiatal nemes ember rabolta

két város mellett, szívesen elállanánk a védelemről. Így azonban nem találván, jövőre megismertetjük a cikkirót Brassó város előnyeivel, melyeket ő teljesen szem elől tévesztett.

— y.

Belföld.

Kormánybiztos. A földmivélés-, ipar és kereskedelemügyi m. kir. miniszter, br. Bánffy Dezsőt, Beszterce-Naszódmegye főispánját, nevezett megye területére erdészeti ügyekben, meg nem határozott időtartamra, kormánybiztosul küldötte ki.

A főrendiház reformjáról szóló törvényjavaslatot a főrendek által módosított alakjában ápril 9-én d. e. 11 órakor veszi tárgyalás alá a képviselőháznak e célra kiküldött bizottsága. A javaslat tárgyalása az előzményekből következtetve legrovidebb idő alatt végbemegy s miután a bizottság föltehetőleg en bloc elfogadja, már az ápr. 12-ikén egybeülő képviselőház első ülésén napirendre fog kerülni. Az ellenzék részéről a reformált javaslatot hevesen meg fogják támadni.

Főigazgatók értekezlete. Trefort közoktatásügyi miniszter, valamint a múlt évben, ugy a jelen évben is behívta a fővárosba az ország összes tantestületi főigazgatóit, több fontos ügyben való tanácskozással. A tanácskozásokat dr. Klamarik János osztálytanácsos vezeti. Jelen voltak: Páll Sándor kolozsvári s Elischer József nagyszombati tankerületi főigazgatók is. A tanácskozás öt napot fog igénybe venni és tárgyai a következők: Tankönyvek megbírálásának, engedélyezésének és használatának szabályzata. — A tanintézetek nagyobb felszerelése és ezzel kapcsolatban a főlvételi díjak ügye. A reáliskolai tantervhez készült módszeres utasítások életbeléptetése stb.

Nagy őszi hadgyakorlat. A közös hadügyminiszterium ez évre is nagy őszi hadgyakorlatot tervez és habár annak terjedelmére és a megtartás helyére vonatkozólag végleges határozatok még nem hoztak, valószínűleg az ez évben Csehország északnyugati részében — Prága és Éger között — fog megtartatni. Azonkívül még Felső-Ausztriában, Stajerszágban és Slavóniában is nagyobb gyakorlatok lesznek, s a melyeknél valószínűleg ő felsége szintén meg fog jelenni.

Egy füzetéről.

Brassó, 1885. április 4.

Nyolczvankét oldalra terjed az a füzet, melyben hirlapi dolgozatait összeszedve, az Erdélyi magyar közmívelődési egyesület javára, dr. Weisz Ignác brassai ügyvéd kiadott.

Ezen esetről-esetre, a napi kérdések hatása alatt született cikkek, lényegileg külön témák fölött vannak írva; csak tendenciájuk, céljuk egy, ugyanaz: a magyarság helyzetének megvilágítása, a brassói magyarság szociális állapotainak esetelemése.

Ennyiben a heterogen alkatelemű hirlapi cikkek egy önálló füzetben való csoportosítása indokolva van; abban ellenben, hogy tiszta hozadékát oly nemes és hazafias célú egyesületnek szánta, egyenesen igazolását nyeri.

Kiki csak azt adjon, a mivel bír, s az épület nagy, magasztos, ezredekre szálló leend.

Tárgyalva vannak e füzetben nagy buzgalom és igyekezettel „a kerületi táblák kérdése”; a mi

amazzal Erdélyben jóformán egybefügg, a két számbavehető táblai székhely «Brassó és Kolozsvár»; „A magyarok Brassóban.” »A brassói magyarság ügye”, és végre a «Kultur-egyetéről».

Kétségkívül jobbára lokális érdekű cikkek, s még azok is, melyek ezek között a kolozsvári „Magyar Polgár»-ban láttak napvilágot, inkább csak azért jelentek meg Kolozsvárott, mivel itthon akkor nem volt lap, melyben írni lehetett volna.

De azért nem czéltévesztett cikkek ezek. Az eszmének is, mint a nővénynek, csiraképessége van. És ez a föld, ez a város kétszeresen preparált talajjal bír az ily eszméknek, minőket dr. Weisz szellőztetett. S ha már itt irattak azok, méltó, hogy ez a publikum azok gyűjteményét: e füzetet, melyet az Alexiféle könyvnyomda állított ki elég csinnal és izléssel, meg is vásárolja.

Am e füzetet bárhol is élvezettel fogják olvasni. Mert a tartalmat határozott meggyőződés, férfias hang és szilárd hit jellemzi, s bár előadási módora oly íróra vall is, a zsurnalisztika apró előnyös fogásait, az ugynevezett írás művészetét nem igen ismeri, mégis önérzetes előadása leköti figyelmünket, s még az idegent is érdekelni fogják az ily paszusok: » . . . sehol oly annyira minden képzettség nélküli és tétlen hivatalnok nincs, mint nálunk (Brassóban), és sehol a tétlenség oly ellenőrizhetetlenül nem gyakorolható, mint nálunk a hivatalnokok között; és ez igen természetes, mert nálunk a «Versaille» név alatt ismert egypár ügyvéd, tanár, pap, a szász polgárságot orránál fogva vezető klikk, csak arra néz, hogy oly képzettség nélküli báb választassék, kivel különösen a politikai életben tetszés szerint rendelkezessenek. És innen van, hogy a város ügyei elhanyagoltak és a hivatalnokok legnagyobb része mit sem dolgozik, hanem a Versaille szolgálatában áll.»

Mindenesetre keményen, férfiasan elmondott igazságok.

S ilyen sok található a füzetben.

Azért az író meg lehet győződve, hogy becsületes munkát teljesített, mely szerzőjének emberségére válik.

De még sem dicsérhetem meg.

Férfiakhoz a becsületes munka illik, ki ha azt végzi — kötelességet teljesít.

Dr. Kádbé Ferenc.

Külföld.

Bismarck hg. születésnapja. A császár és a Berlinben időző királyi hercegek, köztük a trónörökös, 1-én délelőtt fél 11 órakor megjelentek Bismarck kancellárnál s meghatottan üdvözölték és a császár Versaillesben történt koronázásának képét nyújtották át neki. A császár Bismarck Herbert grófnak a másodosztályú vörös sas-rendet adományozta. Később megjelentek a szövetségtanács tagjai az állami miniszterek, a schönhauseni birtok ajándékozásáról szóló okmányokat átnyújtó bizottság és számos más küldöttség. A tábornoki kar fogadásánál Bismarck hg. kiemelte, hogy a hadsereg tette lehetővé, hogy a császár politikáját megvalósítsa és hogy ő mindenkor porosz tisztnek érzi magát. A villásreggelinél Bismarck hg. lelkes pohárköszöntőt mondott Vilmos császárra, míg Pape tábornok a birodalmi kancellárt és Mitnacht minisztert a kancellár nejét köszönté fel. Az egész ünnepély rendkívül szívélyes és lelkes volt.

László mindent megtudott:

Juliát ma eljegyezte az a gazdag kereskedő!... A szép álomnak vége lőn!

— És így soha sem láthatlak?

Csak szóltanul sóhajt le a szomorú lány.

Az elkeseredett ifjú papírba göngyölvén a kertkulesot, azt a nyitott ablakon behajítja a lánynak s némán tért vissza a kerítéshez. Átmászott rajta, s azon helyre érkezve, melyen még tegnap egy egész mennyei üdvöt szoritott tulboldog keblére, hangos zokogásba tört ki s örülten rohant a sűrű éjbe, rengetegbe, nem tudja, hova? merre?

A süvöltő szél hevesen csapdosta arczába a havas esőt; a fenyük szánólag susogtak s bólingatták zöld fürteiket a szerencsétlen bujdosó láttára.

II.

Nincs oly hatalmas érzés, melyen egy erélyes ermeszert diadalt ne ülhette. Önérzet a legbiztosab fegyvere a férfiaságnak.

Lászlóban is felébredt az érzélgősséggel szemben a hagyományos családi büszkeség. Böröndbe csomagolta az ékszereket s utra készült. Még utoljára ellátogatott anyja sirjához s a néma hanttól búcsút vón. Felfogadta, hogy hű marad véglehelletig az ősi becsülethez.

Hólepel borította a tájt. Karácsony közeledett. Az indulás előestéjén egy asszony lépett László szobájába, Julia gazdasszonya. Ez könyek között panaszkodott el, hogy a kisasszony fekvő beteg s félre — beszél lázában. Folyton csak Lászlóról ábrándozik s tőle búcsuzódik, mintha halálra készülne.

(Folytatása következik.)

A francia kormányválság. Párisból április 1-éről távirják: Ma éjjel márhire járt, hogy a Freycinet-kabinet alakítása nem sikerült. Bizonyos, hogy Freycinet nagy nehézségekkel találkozott. Az Union republicaine (Gambettisták pártja) attól teszi függővé támogatását, hogy kebeléből válassztassék a belügyminiszter, mert ez a tarcza nagyon fontos a választások tekintetéből. A kívánságot maga Freycinet is vonakodik teljesíteni, meg a többi pártok is ellenzik; eltekintve attól, hogy a radikálisok máris kérlelhetlen harcra híresztelnek a kabinet ellen, holott eddig Freycinet-vel szemben mersékeltebb magatartást követtek. Grévy azonban határozottan kívánta, hogy Freycinet még egyszer értekezzen a pártokkal; ez végre engedett s ma délutánig halasztotta végválasztát. Már szinte meglepő lesz, ha sikerülne kabinetet alkotnia. De ha végleg lemond a megbizásról, ugy a köztársaság elnökének helyzete kinos lesz; a kormány nélküli helyzet pedig a jelen pillanatban nem is minden veszély nélkül való.

Freycinet még mindig a kormány megalakításán fáradozik, melylyel — ugy hiszik — holnap elkészül. Hir szerint Freycinet a belügyi tarczát veszi át és a külügyi miniszteriumra egy diplomatát fog választani, eddig azonban biztosat nem tudnak.

A szebeni tüntetés.

— A «Pester Lloyd» véleménye. —

Lapunk múlt számában érdem szerint méltattuk Szebenmegye közgyűlésének ismeretes határozatát.

De talán nem lesz érdektelen, ha e helyen röviden idézzük a «Pester Lloyd» szavait e tárgyról, a mi annál is inkább érdemel figyelmet, minthogy e lap a kormányhoz igen közel áll.

Lássuk tehát, mit ír ezen lap.

«Erdélyi szász testvéreink között van néhány mesterségszerű (professionsmässige) izgató, kik, mint a katona tartós békében, nagyon is kelletlenül érzik magokat, ha nem fordul elő valami zaj, a hol különben jelentéktelen személyiségeket ország-világ előtt előtérbe tolhatják.

Néhány évvel ezelőtt ők idézték elő, a német iskolaegylettel lejátszódtott jelenetet, jajveszékleseiket Németországba küldötték, a melyek azután onnan élénk visszhangot találtak itthon. Csak hosszú fáradozás után sikerült a németországi kiválóbb egyéniségeket meggyőzni arról, hogy Magyarországon a német nemzetiségiek a törvény korlátain belül ugyanazon jogokat gyakorolják, mint a többiek és hogy itt minden ut nyitva áll azon fejlődésöknek, a melyre ők egyáltalában csak képesek. — Megelégedéssel konstatalhattuk azóta, hogy Németország minden jobb eleme visszavonult ezen mesterségesen szított agitációk elől és hogy Erdélyben is — mert a szűkebb Magyarországon a benső egyetértés soha egy pillanatra sem zavartatott meg — a német és magyar nyelvű lakosok közötti viszony örvedetesen javult. — Természetes, hogy ez a szász izgatóknak nem tetszett és miután hosszú ideig hiába vártak kedvező alkalomra, nemes mesterségüket újból felveendő, míg ez nekik most, ezen szebeni határozat által önként kínálkozott . . . E határozatnak minden egyes szava olyan, hogy a leghatározottabb visszautasítást provokálja; de nem azon chauvinisták részéről, a kik a magyarság terjesztésében kifejtett buzgalmukban határt nem ismernek, hanem épen a higgadtan és komolyan gondolkodók részéről, a kiknek érdekében van fentartani a magyar állam belbékéjét.

« . . . » S itt mindennek előtt meg kell jegyeznünk, hogy Szebenmegye törvényhatósági közgyűlése ezen határozat első pontjával tullepte illetékessége és jogköre határait. Ha a közgyűlés az erdélyi magyar kulturegylet kérelmét bárminő okoknál fogva jogtalannak tartja, ugy elutasíthatja azt; de nincs joga rozszzaló itéletet hozni ezen egyesület alakítása felett . . .

Nem kevésbbé alaptalan a határozat második pontjának azon feltevése, hogy a pártolás iránti kérés a törvényhatóságoknak hivatalos hatalommal való visszaélés föltevését» involválja. Az erdélyi magyar kulturegylet tisztán magán jellegű egyesület, mely társadalmi téren kizárólag megengedett eszközökkel akar a magyar szelem terjesztése érdekében működni. — Hogy nincs is azon helyzetben, a törvényhatóságokra bárminőpressziót gyakorolni, azt legvilágosabban a szebeni határozat bizonyítja, mely még jóval tulmegy a kérés egyszerű megtagadásán, mely nemcsak »sajnálattát» fejezi ki egy egyesület alakulása felett, a minek jogos voltát elbírálni semmikép sem lehet Szeben megye hivatva s a mely harmadik pontjában még az összes törvényhatóságokhoz fordul, hogy hasonló értelemben járjanak el. — Ha ebben Szebenmegye közgyűlése »hivatalos hatalommal való visszaélés föltevését» látja, tehát következtetésképen nem »hivatalos hatalommal való visszaélés föltevését»-e az, hogy Szebenmegye fölszólítja a törvényhatóságokat, hogy ellenkező irányu határozatot hozzanak? A vagy csak az visszaélés a hivatalos hatalommal, ha egy törvényhatóság tagjai többsége véleményének ér-

el szivedet. De inkább kolostorba küldlek, semhogy az övé légy.

Julia földre rogyva átkarolta atyja térdeit s szenvedélyes elszántsággal rebegé:

— Ölj meg, de nélküle nem élhetek!

A bőszt atya kiméletlenül taszította el lábával a térdelőt s fenyegetőleg távozik.

Másnap a bányatulajdonos az első emeletre költöztetett fel lányát s megtiltotta, még küszöbét is átlépni. Boldog találkák, isten véletek! . . .

Mikor László hitelezőjének irodájába lépett, kijelentendő, hogy a birtokot újévtől kezdve bérbe venni szándékozik, kereken tagadó választ nyert. Ki volt rá mondva a sors itélete: Mielőbb távoznia kell e vidékről, távoznia Juliától!

Szédülő fővel haladott a lépcsőkön le az ereszbe. Itt egy asszony nagy lopva zárt levelet kézbesített neki, melyben valami kemény tárgyaeska rejlett, Kiérvén a szobába, felbontá László a levelet, egy kulcs hullott ki belőle.

A levél így hangzott:

„Egyetlen Lászlóm! Fogoly vagyok. A kertajtó kulcsát idezárva, ma éjjel ablakom alá várlak. El akarok tőled búcsuzni, imádtott menyországon! Siriglan a te Juliád.»

Azon éjjel László a kijelölt helyen termett. Sürrün hullott jéghideg eső s az őszi szél sohajtozva lengett a tarlón át. A kertre nyíló felső ablaksor egyikén fehér alak könyökölt ki.

— Julia!

— Én vagyok, Lászlóm!

vényre jutásával a nevezett egyület alakulását helyesli s azt támogatni akarja, míg az nem képez hivatalos hatalommal való visszaélést, ha Szeben, vagy bármely más megye ezen egyület alakulását rosszalja és céljai ellenes működést határoz el? . . .

Avagy talán itt is érvényes ama ismeretes böles közmondás: »Igen paraszt, ez valami más!« (»Ja, Bauer, das ist etwas Anderes!«) —

A gyönyörű és szellemes cikk azután így végződik: »Végül csak még egyet! A szászokon kívül Erdélyben még egy más nemzetiség is van, — számban jóval nagyobb, — nem kis mértékben ellenséges indulattal a magyar állam és magyar nemzet iránt, melyeknek rokonszónve nem azon állam felé irányozvák, melyben élnek s melynek törvényei védelmezik őket, hanem a szomszéd rokon törzsbeli állam felé. — Ezen törekvés és érzélem minden körülmény között büntetendő, de mégis legalább érthető, s ez emberek-nél legalább tudjuk, hogy mit akarnak; de hogy mit akarnak az erdélyi szászok a magyar állam és az uralkodó nemzetiség elleni ezen örökös igaztásaikkal, azt emberi ész fel nem foghatja! Ha igaztásaiknak valaha csakugyan gyakorlati eredménye volna, — meg vagyunk győződve, hogy ez soha sem lesz az eset — mondjuk, ha igaztásuknak valaha mégis meg volna gyakorlati eredménye, ugy ez csak az lehet, hogy ők a gesztenyét másnak kaparják ki a tűzből. — Ezen mások és elvégre is csak általuk fogyasztatnék el a gesztenye — egyszersmind elnyelnék a macskát is, mely azokat kikaparta!

Tanügy.

Fiatalságunk és a játszás.

(Vége.)

A gyermekeknek játszaniok kell a szabadban, az iskola által kényserítettessenek játszásra. Angolország-nak jó példája például Braunschweigban utánzásra talált, ott a heti két szabad délután mellé még egy harmadikat is szabott a törvényhozás, mely délután azonban nem áll a tanulóknak szabad rendelkezésére.

Ezen harmadik délután a kötelező játszásra van szánva, melynek legtermészetesebb vezetője a tanító, ki ilyen alkalommal hatványozottan érvényesítheti nevelői feladatát, mert hivatalos hangját s arcvonásait otthon hagyván, a gyermekek bensőbb barátjává válik s jótékonyabban befolyásolhatja azoknak kedélyét.

Ilyen alkalommal a tanulókat elkísérik felnőtt testvéreik és szüleik s résztvesznek a játszásban és segítségére vannak a tanítóknak is nehéz ellenőrzési munkájukban; s ha esetleg vagy egy gyermek hajszála megörbülne, a mint ez bizony meg is történik, nem interpellálják hirtelapilag az iskola igazgatóságát s a rendőrséget mint nálunk.

Ide tartoznak a gyakori kirándulások is erdőbe és mezőkre, — hisz a szabad ég alatt több »természet« tanítható, mint a szobában a legezifrább fali ábráról, megkedveltetjük a természetet, mint az állat-tan avagy növénytan, mert egészen másképp hathat a tanító és ugy észre mint kedélyre, ha elő lényekhez kötheti tanítását.

Mikor megy mostani fiatalságunk erdőbe? Fájdalom, ritkán gyakrabban, mint a hányszor a szülők magukkal viszik, és a szülők? Vasár- és ünneppokon — ha nem borus az ég, nem fu szél stb. — és meddig mennek? A míg elérik az első restaurációt. Némely szülők a sétákat és kirándulásokat időt-rabló kószálásnak tekintik, innen van aztán, hogy gyermekeik oly szegények a szemléletekben is.

Berlinben például mult tanévben az iskolába lépő gyermekek közül csak 18% hallotta a pacsirta énekét, 31% a kakuk szavát, 24% látott aratási tevékenységet, 26% szántást, 31% a nap fölkelését, 32% hegyet, 34% falut és 36% erdőt.

Talán semmi sem fogja annyira siettetni azon kor elérézését, a midőn ugy a test, mint a szellemre egyenlő gond fog fordítatni, mint ha azon meggyőződést igyekszünk mindenütt elterjeszteni, miszerint az egészség főntartása kötelesség. Kevés embernek van arról tudomása, hogy oly dolog is létezik, mint testi erkölcsiség. Az emberek szokásos szójárása és cselekvésmódja azon képzetet foglalja magában, mely szerint teljesen szabadságukban áll saját testökkel ugy banni, a mint nekik tetszik. A természet parancsai iránt való engedelmességéből származott zavarokat egyenesen ugy tekintik, mint csapá-akat, nem pedig ugy, mint többé — kevésbé vétkes cselekvési eljárásuk hatásait. Az tény, hogy az egészség törvényei ellen elkövetett sérelem fizikai bűn.

Majd, ha ez általánosan el lesz ismerve, csak akkor — és talán előbb nem is — fog az ifjuság testi nevelése oly figyelemben részesülni, mint a minőt megérdemel. — Ekkor lesz népünk élete és gondolkozása egészséges!

Szász Károly.

A zálogház-kérdéshez.

Lapunk 36. számában »Brassó város zálogháza« czimen egy közlemény jelent meg, melyre a »Kronstädter Zeitung« 74. számában »Egy jól beavatott« aláírással valami anonymus visszhangot ad.

Ezen válaszra csak annyit akarunk viszonzni, hogy a »mondottakból« a hitelesnek lenni akaró, de csupa túlokosságból nagyon is összezavartan előadott válasz elolvasása után sem vonunk vissza még egy hajszálnyit sem.

Mi a zálogházat illetőleg, daczára a jól »beavatott« ellenkező állításának — különösen a főbb dolgok tekintetében nagyon is jól és alaposan vagyunk beavatva.

A zálogház jelenleg mintegy 30 ezer frtnyi tőkével bír; — véletlenül tartalékalap czimen van ez elkönyvelve a társulat könyveiben, a mi azonban a dolog lényegében épen semmit sem változtat. — Épen ugy igaz, hogy ezen tőke — vagy legyen tartalékalap — Brassó város tulajdona. Ha ez nem így volna, kérünk alaposabb felvilágosítást Brassó város gazdasági hivatalának főnökétől, mert a zálogház az ő közvetlen felügyelete alá van helyezve. —

Alkalommal visszatérünk e kérdésre. Az »Egy jól beavatott« zürzavaros felvilágosítására válaszképen ez is sok volt. —

Helyi és vidéki hírek.

A »Kronstädter Zeitung« apr. 2-iki számában »az igazság és ügyesség egy barátja« röviden, de kevésbé illedelmes hangon felel lapunk azon tárgyilagosan tartott cikkére »Brassó város főerdésze az országos kiállításra«, mely válaszhoz a szerkesztőség egy ugyan még illetlenebb hangu megjegyzést tett. Tér szűke miatt csak jövő számunkban fel lehetünk, ugy szintén a cikkíró is. Addig is egy kevés tisztességet ajánlanánk t. laptársunknak.

Az erdélyi kultúregylet gyűlésére a m. kir. állami vasutak igazgatósága 500 féljegyet bocsátott az egyesület rendelkezésére!

Csapat-áthelyezés. Mint biztos forrásból értesülünk, a helyben állomásozó 2. Sándor orosz czár sor-ezred egy zászlóalja legközelebb Boszniába indul felváltásra.

Öngyilkossági kísérlet. Bartalics György, Brassó-megye ujfalusi születésű közcsendőr 2-ára virradólag a kolozsvári csendőrlaktanyában mellbe lötte magát. Nem halt meg. Bevitték a katona kórházba. Állapota reménytelen. Tettének oka állítólag szerelmi história.

Elsatnyult nemzedék került sorozás alá Fogarason is. A harmadik korosztályból a mult pénteken 428 ember állt sor alá, melyből 327 lett bevéve, 63 elutasítva, — de a szükséges magasságot a 327 ember közül csupán 170 ütötte meg, a többi mind törpebb volt néhány centiméterrel.

Hétfalusi esendélet. Lapunk 37. számában közöltük volt, hogy Péter István hétfalusi lakos házába több subancz nyomult be s ott hatalmaskodott. Közülök kettő a csendőrség már elfogott s a járásbíró-sághoz bekísért. — Állatiasság. Márczius 31-én Puskás Dávid egy 12 éves és 2 hónapos leánykán erőszakos nemi közösülést követett el. A vadállatot a hatóság letartóztatta s átadta a járásbírósnak, — hol megérdemelt büntetését várja. — Lopás. Pápolczi Márton tatrangi lakos Tatrangon ellopott egy bárányt, melynek husát a zajzoni hid melletti erdőbe rejtette el. A derék csendőrség kinyomozta az esetet s a tettest a corpus delictivel együtt a járásbírósnak adta át.

Szebeni hírek. A szebeni magyar dalegylet e hó 11-én a »Római császárhoz« címzett vendéglő nagytermében, zártkörű tánczvizsgálommal egybekötött dalestélyt fog rendezni. — Az erdélyrészi kultúregylet szebeni fiókja a jövő hétfőn (ápril 6-án) gyűlést tart, a melyen az ápril 22-én Kolozsvárt tartandó nagygyűlés tárgysorozata lesz megbeszélve.

Marosvásárhely városi törvényhatósági bizottsága Bánffy br. főispán elnöklete alatt 3-án tartott közgyűlésén elhatározta, hogy 500 frttal az erdélyi magyar kultúregylet örökös tagjai közé lép. Üdvözlöjük!

Tűz. Április 1-én — mint Bikszádról értesítik lapunkat — ott borzasztó tűzvész dult, mely alkalommal a falu negyedrészre leégett.

Műkedvelői előadás. A nagy-ajtai fiatalság husvét másodnapján jótékony czélu színelőadást rendez a Léta-féle nagy teremben. Színre kerül: »A cserebogár.« — Rendező Péterfi Gegedeon. Közreműködők: Benedek Lajos, Költő A., Költő B., Kriza Zs., Lengyel D., Lengyel I., Léta R., Léta A., Péterfi G. és O. — Az előadást táncz követi. — Kezdeté este 7 $\frac{1}{2}$ órakor.

Vidéki esendélet. Egy felső-torjai paraszt a mult szerdán kegyetlenül elverte a feleségét, és e kegyetlensége feletti bujában felakasztotta magát. — Két szeszű szállító legényt Tótfalu mellett megtámadott egy-néhány havasi mokány, mert nem akartak kitérni a terhelt szekerekkel, s ugy »helyben hagyták« őket, hogy a szesz tovább szállítását másoknak kellett eszközölni.

Rendőr, mint rabló. Eszéken szerdán reggel egy Jetic névű rendőr hátulról leütött egy Csop névű munkást és ezalatt czinkostársa, Zanetti olasz munkás, ki a megtámadottal jó ismeretségben állott, ellopta annak pénztárczáját. Mind a kettőt elfogták. Vig élet!

Rablógyilkosság történt f. hó 2-án Budapesten, a belvárosi Harrisch bazárban, még pedig d. u. 4 $\frac{1}{2}$ órakor. A második emeleten lakott egy Petek Verona névű 20 éves és Budai Róza névű 18 éves leány. D. u. 4 órakor hazatértek és midőn fél ötkor a cseléd szobájukba nyitott, ott találta mindkét leányt ingben a földön vérben. Mindkét áldozatnak hasa alulról fel-fel fel volt hasítva, torkuk pedig keresztül metszve. — A tettesek ismeretlenek. A lakás szekrényei feltörtettek, a szobából sok minden hiányzik.

Nyílt tér. *)

Ó v á s !

Graf I. szabász — lakik a Montaldo-féle házban — azon alkalomból, hogy nőm és leányom a szabászat megtanulásának díja iránt vele egyezkedett, őket beiratás czimén egy könyvbe iratta alá. Dr. Weisz Ignác ügyvéd urnak egy mai idézése kiderítette, hogy ő nőmmel és leányommal egy váltót iratott alá, mely eljárás ellen illetékes helyen megtettem már a bünyfenyítő feljelentést. — Ugyanekkor figyelmeztetek mindenkit hasonló beiratkozásokra.

Brassó, 1885. április 2-án.

Kaszik Antal.

Alkalmazást nyer

két fiatal ember, kik a magyar és német levelezésben, valamint a kettős könyvvitel körül alapos jártassággal bírnak, egyelőre 600—600 forint évi fizetés mellett, kolozsvári irodánkban; továbbá egy irodatiszt, ki a román és német nyelvet szó- és írásban teljesen bírja, nagyszebeni irodánkban, egyelőre 480 forint évi fizetés mellett.

Ajánlatok intézendők április 10-éig:

Szekula Ákos, az »Adria« biztosító intézet erdélyrészi főfelügyelőjéhez Kolozsvárrt.

A „Gondűző“ szépirodalmi hetilap

f. évi ápril hó elsejével harmadik évnegyedébe lépett és rövid fennállása óta, rendkívül dús és változatos tartalmánál fogva oly pártolásnak örvendő, mely az irodalom terén valóban páratlanul áll hazánkban.

A »Gondűző« erkölcsöt nemesítő és lelket művelő, érdekesítő és gondokat üző olvasmányaival kimeríthetlen tárházat képez családok és egyesek számára.

A »Gondűző« munkatársai: P. Szathmáry Károly, Tolnai Lajos, Komócsy József, Kiss József, Margitay Dezső, Mikszáth Kálmán, Szana Tamás, Tóth Endre, Vértési Arnold, Kazár Emil, Ejszaki Károly, Endrődi Sándor, Balázs Sándor, Dalmady Győző, Prem József, Hentaller Lajos, Sziklay János, Reviczky Gyula, Palagyi Lajos, Lévy Sándor, stb.

A Gondűző továbbá megkezdte »A gránátköves asszony«, Marlitt E. világhírű regényének közlését, egyedül jogosított magyar fordításban, mely regény egyszerre hat nyelven jelenik meg.

Vége pedig örvendő emlíjük meg, hogy Jókai Mór és Beniczky Bajza Lenke koszorú írónk ígéretét bírjuk, hogy a Gondűző számára írni fognak, mi által oly kellemes helyzetbe jutottunk, hogy hazánk irodalmi kitűnőségeit csoportosítjuk lapunk körül.

A Gondűző megjelen minden vasárnap 3 $\frac{1}{2}$ ivnyi tartalommal és ára a bérmentes szétküldéssel együtt negyedévre csak 1 frt 50 kr, félévre 3 frt.

Mutatvány számmal mindenkinek szivesen szolgálunk ingyen és bérmentve, kie végett hoz-zánk fordul.

Az előfizetési pénzek legcélszerűbben postautalvánnyal a Gondűző kiadóhivatalába küldendők.

Szekely Aladár, a »Gondűző« kiadó-tulajdonosa, Budapest, dob-utca 14.

*) Az e rovat alatt megjelenteknek sem tartalma-, sem alakjáért felelősséget nem vállal a szerkesztőség.

Piaczi árok

Brassóban, 1885. április 3-án.

H e o t ó l i t e r	Buza	legszebb	5.90
		közepes	5.50
		vegyes	5.30
	Rozs	legszebb	3.70
		közepes	3.50
	Árpa	legszebb	3.80
		közepes	3.50
	Zab	legszebb	2.40
		közepes	2.20
	k i l o g r .	Törökbuza	3.40
		Kása	4.40
		Borsó	6.—
		Lenese	6.—
		Fuszulyka	4.20
Lenmag		10.—	
Burgonya		1.—	
Marhahus		—44	
Disznóhus		—48	
Juhhus		—	
Faggyu (friss)	—32		

Brassai piaczi árfolyam.

Brassó, 1885 április hó 4-én.

Róman papirpénz à 20 frankos	8.69	vétel	8.73	eladás.
» ezüstpénz à 20 »	8.58	»	8.65	»
Napoleon d'or (aranypénz)	9.78	»	9.81	»
Török lira	11.06	»	11.07	»
Orosz imperial	10.05	»	10.07	»
Arany	5.75	»	5.80	»
Orosz papirrubel	124.—	»	125.—	»

Felelős szerkesztő: Szerényi József.

Kiadótulajdonos: Alexi könyvnyomdája.

A Kis hirdetőben minden egyes szó beiktatása csak 2 krba kerül s bélyegmentes, ha a hirdető fél czime és lakása meg nem nevezetik; ellenesetben 30 kr. bélyegdíj fizetendő.

KIS HIRDETŐ.

Felvilágosítással ingyen szolgál a szerkesztőség vagy a kiadóhivatal. Levélbeli tudakozódásokra is pontosan válaszolunk, ha a postabélyeg megküldetik, a hird. szám megnev.

KERESTETIK
egy alkalmas nyári lakás, külön udvarral és kerttel, legalább hat szobával. — Bővebb felvilágosítással a szerkesztőség szolgál. 1

FOLYAMODVÁNYOK,
beadványok, mindennemű magyar és német levelezések, nemkülönben fordítások magyarból németre és

németből magyarra olesón készítettnek. Hol? — megmondja e lapok szerkesztősége. 2

KERTÉSZ.
Egy ügyes kertész, ki e minőségben már működött és jó bizonyítványokkal is rendelkezik, állomást kap. Írásbeli ajánlatokat elfogad a kiadóhivatal. 3

EGY TÁRS
kerestetik egy jövedelmező üzlethez a vidéken, a ki képes legyen legalább 3000 forintot az üzletbe fektetni. Az üzlet évi forgalma 25 ezer forint. Bővebbet a kiadóhivatalban. 4

SZAKÁCSNÉ.
Alkalmazást nyer egy jó szakácsné, ki e minőségben

uraságoknál már működött s falura menni hajlandó volna. Tudakozódhatni ez iránt a kiadóhiv. 5

FÖLVÉTETIK
egy magyar fiu a könyvnyomdába tanoncznak, a ki legalább két gimnázialis v. reáliskolai osztályt végzett. Bővebb értesülés a kiadóhivatalban szerezhető. 6

ÁLLÁST KERES
egy jó bizonyítványokkal rendelkező intelligens fiatal ember. Ajánlatok (levélbelileg is) a kiadóhivatalba intézendők. 7

Egy ügyes **HIRDETÉSI ÜGYNÖK** rögtöni alkalmazást talál. — Felvilágosítás szerezhető kiadóhivatalunkban. 8

HIRDETMÉNYEK.

Vidéki megrendelések gyorsan és pontosan teljesítetnek.

Maluskay András

kalapgyártó

Brassóban, nagy-utca 483. szám alatt

ajánlja a nagyérdemű helyi és vidéki közönségnek dúsan felszerelt, mindennemű

tavaszi gyermek-, fiu- és férfi-

KALAPRAKTÁRÁT

a legjobb minőségben és jutányos áron.

Vidéki megrendeléseknél

— elegendő csakis a fejbőség beküldése. —

Ugyanitt gyorsan eszközöltetnek minden e szakmába vágó **javitások és ujitások is.**

(64) 6-6

Vidéki megrendelések gyorsan és pontosan!

HIRDETME NY.
Alulirt bátor vagyok a t. cz. közönségnek tudomására hozni, hogy rak-táromon a következő czikkék a legjutányosabb áron ugy készpénz, mint havi, vagy hetenkinti törlesztésre kaphatók.
Kész férfi-, női- és ugy gyerek-öltönyök, minden fajta gyapju szövetek, köntös-kelmék, s vászonnemük is.
Továbbá minden faj tükrök, olajnyomatu képek, ugy közönséges, mint egész finom kivitelbe. — Fölkérem a t. cz. közönséget, ha saját házuknál szándékoznak velem értekezni, szives értesítésekre hajlandó vagyok megjelenni házoknál is.
Megrendelések ugy itt helyben, mint vidékre azonnal készkötöltetnek.
Szólósy Ferencz.
Brassó, széles-utca, 590. sz.
Tisztelettel

(63) 3-3

Épen most érkezett!
valódi angol portlandi cement
idei szállitmánya.

Duschoiu János és fia.
Brassó, Nagy-utca.

(75) 1-1

Biró Gyula

cipőgyártó

Brassó, klastrom-utca 12. sz. a.

ajánlja a n. érdemű közönségnek dúsan felszerelt

Czipő- és kalapraktárát

a legjobb minőségben és jutányos árak mellett.

Czipők megrendelésre gyorsan és pontosan.

Vidéki megrendeléseknél elég a mértéket beküldeni.

(73) 3-3

A torontálmegyei gazdasági kiállításon 1884-ben **EZÜST DISZ-OKLEVELET** nyert.
A bécsi 1883. évi nemzetk. gyógyszer. kiállításon **EZÜST ÉRMET** nyert.
A triezsi 1882. évi kiállításon **BRONZ-ÉRMET** nyert.
A gráci 1880-ik évi országos kiállításon **ELISMÉRÉSI OKLEVELET** nyert.

A MOHAI ÁGNESS FORRÁS

hazánk egyik legszénsavdúsabb

SAVANYUVIZÉ

kitünő szolgálatot tesz főleg az emésztési zavaroknál s a gyomornak az idegrendszer bántalmain alapuló bajaiban. Általában a víz mindazon kóroknál kiváló figyelmet érdemel, melyekben a szervi élet támogatása és az idegrendszer működésének fölfokozása kívánatos.

Borral használva kiterjedt kedveltségnek örvend.

Kizárólagos
főraktár

Édeskuty L.

m. kir. udv. szállítónál,
Budapesten.

Ugy szintén kapható minden gyógyszer-tárban, fűszerkereskedésben és vendéglőben.

Az 1884-ik évi elszállítás

1,500.000

palaczk.

Brassó, ALEXI könyvnyomdája.